

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Religiosis Domibus. Consilium CCCCLXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

tinet in commutatione votorum: nam etsi regulariter commutationis, ut dispensationis, sit potestas, ubi causa subest, & utrumque in potestate Ecclesiæ consistat; imò facilius admittatur commutatio quam dispensatio, *D. Th. d. q. 88. art. 10. vers. respondet. in fine*, cum hæc interdum dum ob aliud longè melius sit, propriâ auctoritate fieri possit inconsulto superiore, & sine illius auctoritate, *Panor. in c. Scriptura De voto & voti redempt. licet semper tutius sit, id fieri superioris auctoritate, c. 1. De voto & voti redempt. Summa Angel. in verb. Votum. vol. 4. nu. 2. nisi forte abeat in longè & evidenter melius, Soto d. q. 4. per c. Pervenit 2. De iureiur. in commutatione tamen, quæ sit etiam cum superioris auctoritate, eadem ferè consideranda sunt, quæ in dispensatione; ut fiat considerata qualitate personæ votantis, & causæ ipsius voti; considerata quoque qualitate & quantitate ejus, in quod sit commutatio, *Hosienfis in Summa de voto vers. qualiter & cuius nu. 12. Soto d. q. 4. & quidem facilius in alijs, quam in continentia seu castitatis voto etiam simpliciter emisso; cum enim in bonis eo voto nihil melius estimetur, privatâ auctoritate commutari non potest, Soto d. q. 4. vers. quocirca. Sola ergo angustia animi, propter abdicatam laxiorem libertatem, hic non sufficit. Quamvis non satis intelligamus, quomodo illa animi angustia tanta & tam magna esse possit; si nec contrahendi matrimonij est desiderium, nec incontinentiæ periculum. In alijs omnibus propositæ promissioni adiectis votis, relaxandi major & faciliior esse potest occasio & potestas, vel simpliciter, vel per redemptionem; hoc est per erogationem in elemosinas, aut in aliam piam causam, *c. 1. & 2. c. Magna vers. cum igitur, c. Quod super De voto & voti redempt. vel per commutationem in aliud vel equale vel melius, d. c. Magna §. cum igitur; præsertim si infirmitas huius personæ aut aliud in causa sit, quò minus illa, sine voti transgressione, aliquando implere possit, d. c. Quod super. Plerumque enim ex facilitate potius, quam ex discretionis arbitrio emittuntur, c. 2. De voto & voti redempt. ideoque iudicio Ecclesiæ seu Superioris subijciuntur, Mart. Azpilcueta Navar. in manuali confess. c. 12. nu. 79. præsertim quòd ea, quæ hic proponuntur velut pro regula seu norma vivendi, assumpta sint sine auctoritate Episcopi, aut ejus, qui regulam ordinatam facere vel statuere potest.***

De Religiosis Domibus.

S Y M M A R I U M.

Visitatio Monasteriorum.

1. 7. Visitatio ad quem pertineat.
2. procuratio visitationis plerumque quaestiones excitat.
3. Testator voluntatem suam legibus accommodare censetur.
4. Monachus à suo monasterio absens manet semper obediensarius.
5. 11. Visitatio remitti non potest.
6. Compromitti non potest per inferiorem sine superiore super re Ecclesiæ.
8. Visitatio delegari potest.
9. Emptio quomodo inducatur.

10. Visitandi ius superioritati annexum est.

12. Reditus annui redemptio quando præsumatur.

CONSILIVM CCCCXLVIII.

IVS TA ratione movetur Reverendus Pater Generalis Ordinis Cruciferorum; cum vult visitationi suæ subijcere, ac visitare Collegium studentium dicti Ordinis in oppido Lovaniensi fundatum. * Cum enim ad eum ratione superioritatis ac majoritatis pertineat visitatio omnium Conventuum & monasteriorum ejusdem Ordinis, c. 1. §. hanc autem De censib. lib. 6. merito quoque, & majore ratione visitare poterit, quæ inde derivantur, Ordini quæ subfunt, Prioratus, Collegia, aliæque pia loca. Quemadmodum is, ad quem pertinet Ecclesiarum visitatio, Capellas quoque Ecclesijs subditas, & Capellanos visitare potest, d. c. 1. §. deinde. Et quamvis visitatori non permittatur visitatio graviorum, seu villarum, quæ per conversos monachos laicos coluntur, c. finali De censib. permittitur tamen omnium locorum, in quo Monachi religiosi constituti sunt, & in quo conventus aliqua est species, *Gloss. in d. c. fin.*

* De quo in proposito non est dubitandum, ex eo, quod hic non agatur de procuratione exhibenda, ob quam plerumque excitantur quaestiones ac controversiæ circa visitandi facultatem, c. cum Apostolus De censib. & quæ interdum non patitur visitationi subijci minuta & paupertate laborantia monasteria, *Hosienfis in c. Cum nuper De censib. sed tantum de nudâ visitatione & correctione, quæ merito averti non potest. Cum aliqui etiam visitationem cum procuratione admittere debeant hujusmodi minuta collegia, quoties superior, ad quem visitandi onus & facultas pertinet, aliquid finitum ac grave, & quod sine majore offenculo dissimulari aut tolerari non potest, audire ac percipit, Socinus in tract. de visitat. nu. 10.*

Quamobrem nihil obstat bono ac pio conatui præfati Reverendi Patris, quod hoc Collegium immediate subfit Monasterijs Namurensi & Goesensi ex dispositione fundatoris: nam cum in ea dispositione nihil sit, quod ad exemptionem aliquam tendat, sic accipienda est voluntas ac dispositio ipsius, ut de jure accipi oportet; quia secundum illud censetur testator voluntatem suam explicare & accommodare, *l. Quaro §. inter locatorem D. Locati, Alciat. de præsumption. reg. 3. nu. 32. Neque sanè potuisset fundator adversus sacros canones efficere, ut turbata monastica disciplina ac regulâ, hi Religiosi in hoc Collegio dissolutionis vitæ occasionem haberent, l. Nemo potest & ibi doct. De legat. 1. ** Sicut ergo Religiosus etiam canonicus regularis, dum præfatur Ecclesiæ etiam solus, non eximitur à superioritate ac jurisdictione sui Prælati immediati aut mediati, sic quod quodcumque per suum superiorem revocari possit ad suum monasterium; quia manet obedientia rius, c. 1. §. in eas De privilegiis. lib. 6. Clem. 1. versio. præmissa De supplem. neglig. prælat. ita quoque multò minus eximitur is, qui ad studium emittitur; & omnium minimè, si ad conventum ejusdem Ordinis conventualiter videtur, & studio operam daturus mittitur; prout hic evenit secundum dispositionem præfati testatoris. Prærogativa itaque, quæ testamento dictis duobus monasterijs

nafterijs concessa & attributa est, consistit tantum in facultate mittendi; ita quod quamdiu idoneos habent, qui mittantur, aliunde emitti non possint; non etiam ut emissi ullo modo à Reverendi Patris Generalis superioritate aut visitatione liberentur.

5 Neque in contrarium quicquam facit arbitralis sententia, qua Patri Generali visitatio adempta videtur: nam vel sic accipienda est, ut non habeat plenam visitationem, cum potestate exigendi procurationem, propter Collegij tenuitatem, quæ hujus sententiæ causa esse videtur; vel sic quod ordinaria visitatio permittatur prædictorum monasteriorum Prioribus; extraordinaria autem, postulante necessitate, vel Collegistarum demerito, vel etiam dictorum Priorum negligentia, non consecratur Patri Generali abjudicata. Visitatio enim & correctio, quæ consistit in iure divino & publico, etiam expressè, multò magis tacitè & per rerum consequentias à superiore remitti non potest, Innocent. in c. Cum ex officio De prescript. Et hoc est, quod Innocentium dixisse refert Socius, in d. tract. de visitat. nu. 57. visitationem in parte, non in toto remitti posse. Cui accedit, quod Antonius de Butrio, in d. c. Cum ex officio, explicans Innocentii sententiam, dixit ad tempus remitti posse visitationem in præjudicium remittentis, non in perpetuum ad præjudicium successoris, argum. c. De cetero De transact. * Atque ita cum Pater Generalis, qui compromisit & arbitralem sententiam expectavit, tacitè in remissionem descendit, & de re, cujus alienandæ perpetuò liberam facultatem non habebat in præjudicium successorum, saltem non sine solemnitate juris (hic non observatè) compromittere non debebat, c. Cum tempore De arbit. gloss. ult. in c. Pervenit eod. tit. Socius cons. 18. Prosequendo ordinem nu. 33. vol. 1. consequens est huiusmodi arbitralem sententiam moderno Patri Generali, ejusque futuris successoribus, nullo modo præjudicare.

7 Quæ omnia dubitationem non habent, propter gravia offendicula, quibus hætenus intra paucos annos, Collegiæ impegerunt; nullum remedium adhibentibus præfatis Prioribus: ita ut ad supplendam negligentiam eorundem Reverendus Pater Generalis partes suas interponere possit, etiam si visitatio primo loco ex dispositione fundatoris, aut aliàs, pertineret ad dictos Priores excluso Patre Generali, quamdiu officio suo bene funguntur, argum. c. fin. De supplen. neglig. pralat. In visitando autem Reverendus Pater Generalis attentè ad hoc animadvertat, an qui Namurco aut ex Goes missi sunt, idonei sint ad studia: neque enim fundatio ad sola alimenta & missarum celebrationem facta est; sed principaliter propter studia, quibus destinari tantum debent hi, qui vel ætate, vel ex præcedentibus studiis, Theologico studio apti sunt: usque adeò, ut si in defectu dicti Priores peccaverint, à Reverendo Patre cogi possint, ut aliunde bene idoneos deligant; quia id tenor & verbis testamenti satis consentaneum est. Non enim sic addita & adstricta est ipsidem duobus Monasterijs hæc fundatio, quasi aliunde peti non possint, modò mittendi & destinandi facultas ipsidem Prioribus non eripiat. Quamobrem

commendari meretur Prior Goelanus, qui dum idoneis destituitur, arbitrio Reverendi Patris Generalis deligendi potestatem permittit: non enim ex eo solo, quod Prior Goelanus non mittit, tota potestas mittendi Priori Namurcensi accrescit; cum mittendi facultas præcise loco adstricta non sit, sed adjuncta facultas aliunde petendi, si idonei desint, vel alibi magis idonei reperiantur. Sic quod restrictio quoad personas mittendas tantum sit quoad Ordinem, ne ex alio Ordine petantur aut remittantur; & quoad mittentes, ne alius libi hanc potestatem usurpare possit, quam dicti duo Priores, quamdiu officio suo bene funguntur:

* quo non censetur exclusa potestas hoc munus alij delegandi, & ex alieno melioreque judicio id expediendi. Sic ut non possit dici cessio juris in eo versari, quæ tam libera non est, can. Sine exceptione xi. q. 2. sed tantum ministerij delegatio: quemadmodum & ipsum visitandi munus delegari potest, c. 1. & ibi gloss. 2. De censib. lib. 6. Improbabile tanè, & nulla ratione ferendum est, quod novissimo loco ponitur, de spoliatione hujus Collegij per priorem Namurcensem facta. Cum enim sit distinctum Collegium, sua illi permittenda sunt, neque ex spolijs pauperculi Monasterij magis extenuandum est tenue hoc Collegium; neque, ut vulgò dici solet, discooperiendum est unum altare, ut aliud cooperiatur, l. Cetera §. sed & si quis & ibi DD. delegat. 1. Bartol. & Bald. in l. Asidua §. exceptis Cod. Qui pot. in pignor. hab. Autoritate itaque sua id emendabit Reverendus Pater Generalis, admonito præfato Priore, ac restitutus his, quæ indebitè ablata sunt.

ADDITIO.

Q V O D nuper consulti pro parte Reverendi Patris Generalis Ordinis Cruciferorum super iure visitationis Collegij studentium ejusdem Ordinis in Oppido Lovaniensi scripsimus, indubitatum adhuc esse arbitramur: nihil obstantibus literis, quæ nunc proferuntur de anno 1493. à Patribus definitivis Capituli Generalis ad Priores Conventuum Goelanis & Namurcensis: in ijs quippe nullum verbum conspicitur, quod in emptionis alicujus concessionem aliquo modo sonet; sed continent tantum dictis duobus Prioribus concessam facultatem ac potestatem accipiendi & approbandi dispositionem seu legatum Philippi de Hont, qui suo testamento Collegium hoc fundavit ac dotavit; idque secundum tenorem testamenti dicti Philippi, quo voluit huiusmodi legatum & dispositionem specialiter acceptari per prædictos Priores, habità ad hoc potestate & auctoritate de eorum Superioribus ac Conventibus, quodque sic acceptando ipsi Priores de consensu & auctoritate suorum Superiorum ac Conventuum facerent promissiones sufficientes omnia onera dictæ dispositioni & legato adjuncta, secundum ipsius testatoris voluntatem observandi.

Cum itaque in dicto testamento nullum sit verbum de exemptione studentium ejusdem collegij; non est, cur literæ auctoritatis & consensus de acceptando ac promittendo aliquo modo extendi debeant vel possint ad exemptionem inducendam; quæ nisi per speciale & expressum privilegium

gium inducitur; & ut exorbitans à jure communi per subauditos intellectus inducenda non est, e. Sanè c. Cum cappella de privileg. Quinimò præsupponit illa testatoris providentia ordinariam subjectionem, dum præfatis duobus Prioribus dictorum Conventuum nihil permittit sine Superiorum consensu. Nec ad rem pertinet, quod & testamento ac dictæ auctoritatis seu consensus literis imperetur renuntiatio omnium ac singulorum privilegiorum à quibuscumque Superioribus habitorum, vel in posterum desuper acquirendorum, quibus mediocribus disposita in testamento in toto vel parte mutari, infringi, vel diminui possent: * nam ea renuntiatio applicari & accommodari non potest, ad tollendam ordinariam dicti Ordinis superioritatem & subjectionem (cuius visitandi annexitur atque includitur, c. 1. §. hanc autem de censib. lib. 6.) sed tantum ad ea tollendum, quibus promissio facta de tenendis ac firmiter observandis his, quæ testator disposuit, ne aliquo modo infringi aut impediti possit. Ita enim conjunctim scriptum est; tenere, ac debere & firmiter observare cum renuntiatione omnium ac singulorum privilegiorum &c. Ita ut non satis percipiam, unde arbitri vel ex verbis testamenti, vel præfatis literis auctoritatis, ansam arripuerint pronuntiandi, quod jus visitationis & procurationis non competierit Patri Generali; * nisi (ut in præcedente nostro consilio dictum est) id conjunctim & connexè accipiat de visitatione plena, cui annexa sit exactio procurationis; præsertim cum visitatio per superiorem remitti non possit, quia in jure publico consistit, Innocen. in d. c. Cum ex officio de præscript. Socinus in d. tract. de visit. nu. 17. Quod deinde denuo proponitur à Priore Namurcensi adversus Priorem Goensensem, quod nominandi aut mittendi facultate carere debeat ex eo; quod redditum annuum sex florenorum ei in Capitulo generali ad opus hujus Collegij impositum, non solvat, summam improbabilitatem habet; tum quod hæc obligatio non cohereat testamento, unde facultas nominandi ac mittendi accipitur; tum quod alterius rei obligatio, alterius juris ei minimè coherentis exercitium aut usum non impediatur, cum Collegium Lovaniense actione Priorem Goensem ad solutionem compellere deberet, argum. l. Venditor Cod. De rescind. vendit. & præterea promissio in acceptatione dispositionis supradictæ facta, hujusmodi contradictionem & oppositionem ex alia causa testamento minimè coherente impediatur. * Sed supervacua est hæc cogitatio, cum proponatur, hunc redditum ex prima ejus constitutione redimibilem, intra triginta vel quadraginta annos solutum non esse; ita ut propter adminiculum præscriptionis, & cursus tanti temporis, præsumptio sit, eundem redditum secundum facultatem in ejus constitutione reservatam, redemptum & dequitatum esse, l. Sicut. l. Cum notissimi C. de præscr. 30. vel 40. annor. Quare perinde Goensensi monasterio (& multò magis quàm priore loco nominato) ut Namurcensi salva manet potestas Religiosos ex suo vel alio Monasterio studij causa ad hoc Collegium Lovaniense mittendi, aut Patri Superiori vices suas eà in parte committendi.

De Iure Patronatus.

SUMMARIUM.

Ius Patronatus.

1. Beneficium Ecclesiasticum ab alio quàm qui conferendi potestatem habet conferri non potest.
2. Patronus laicus habet tempus quadrimestre præsentandi.
3. Confirmatio collationis invalida, tamquam rei non confirmabilis, non valet.
4. Collatio ante debitum tempus facta non convalescit debito tempore adveniente.
5. Collationis devolutio quomodo & ad quem fiat.
6. Patronus an & quando seipsum præsentare possit.
7. Patronus ius patronatus resutare & sequenti ordine relinquere potest.
8. Patronus per lapsum temporis præscripti cadit ipso iure à iure præsentationis.
9. II. Patronis pluribus de iure patronatus contententibus currit tempus conferendi.
10. Intellectus c. Eam te De iure patronatus.
12. Patrono currit tempus præsentandi sine administratione superioris.
13. Devolutio uti non cogitur superior nisi velit.
14. Possessio beneficii ex inutili titulo obtenta confirmari potest ex superveniente utili.

CONSILIVM CCCCLXIX.

INTER Canonicatus & præbendas Collegiatæ Ecclesiæ Oppidi Alostenfis est unus Canonicatus, qui existit juris patronatus laicalis, à fundatore sic constitutus, ut senior masculini sexus ex ipsius hæredibus, habeat nominare seu præsentare Capitulo dictæ Ecclesiæ unum ex sua progenie, si quis idoneus repertus fuerit, eoquæ non reperto, alium idoneum presbyterum, quem Caputulum in dicto Canonicatu & Præbenda instituere habeat. Hic Canonicatus ex morte Domini Segeri Hugonis ejus ultimi Reitoris & possessoris, vacavit in mense Augusto; cuius sic vacantis, nondum lapsis quatuor mensibus à die vacationis, ab Archiepiscopo Ordinario loci collationem obtinuit D. Martinus Baccius; ex qua, obtentis literis Placeti Regiæ Catholicæ Majestatis, per solutis Capitulo juribus receptionis, obtinuit & ingressus est realem possessionem ejusdem Canonicatus. Sed quoniam hujusmodi collationi in præjudicium patroni, durante quadrimestri facta, idem D. Martinus non confidebat, post lapsum quatuor mensium, nemine alio per senioreni masculinum ex hæredibus fundatoris ad hunc Canonicatum præsentato, obtinuit novam collationem ab eodem prædicto Ordinario, ex prætextu iure collationis, propter negligentiam patroni, post lapsum quatuor mensium ad ipsum devoluta: ex qua nova collatione obtinuit iterum realem possessionem, non per solutis tamen juribus hujusmodi novæ receptionis. Postquam jure devoluta factam collationem, lapsis à die dictæ vacationis quinque mensibus, Ioannes Rastlegem, unus ex hæredibus fundatoris, non tamen senior, tamquam patronus ad hunc Canonicatum dicto Capitulo præsentavit Carolum Rastlegem, suum fratrem ætate senioreni; ex qua præsentatione idem Carolus quoque obtinuit à Capitulo canonicam institutionem; propter quam præfatus Dominus